ימכרו לעצים ויקח בהן קרקע והוא אוכל פירות אימא והזקינו ואיבעית אימא לאו מי אוקימנא להא [א]כגון שנפלו לה בשדה אחרת דקא כליא קרנא: ההוא שטרא דהוה כתיב ביה "שנין" סתמא: מלוה אמר שלש לוה אמר שתים (א)קדים מלוה ואכלינהו לפירי מי נאמן? רב יהודה אמר קרקע בחזקת בעליה קיימא רב כהנא אמר [ב]פירות בחזקת אוכליהן קיימי והלכתא כוותיה דרב כהנא דאמר פירות בחזקת אוכליהן (*קיימי) והא קי"ל *דהלכתא כוותיה דרב נחמן *דאמר "קרקע בחזקת בעליה עומדת"? התם מילתא דלא עבידא לאיגלויי היא הכא מילתא דעבידא לאיגלויי היא ואטרוחי בי דינא תרי זמני לא מטרחינן: מלוה אומר חמש לוה אומר שלש, א"ל "אייתי לי שטרך", א"ל "שטרא אירכס לי" אמר רב יהודה [ג]מלוה נאמן מגו דאי בעי אמר לקוחה היא בידי, א"ל רב פפא לרב אשי: רב זביד ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב יהודה, מאי טעמא? האי שטרא כיון דלגוביינא קאי מיזהר זהיר ביה ומיכבש הוא דכבשיה לשטריה סבר אוכלה תרתין שנין יתירתא; א"ל רבינא לרב אשי אלא מעתה *האי משכנתא דסורא דכתבי הכי "במישלם שניא אלין תיפוק ארעא דא בלא כסף" היכא דכבשיה לשטר משכנתא ואמר "לקוחה היא בידי" הכי נמי דמהימן וכי מתקני רבנן מילתא דאתי בה [לידי] פסידא? א"ל התם תקינו ליה רבנן דמרי ארעא יהיב טסקא וכרי כריא, ארעא דלית לה כריא ולא יהיב טסקא מאי? א"ל [ד]איבעי ליה למחויי, לא אימחא מאי? איהו הוא דאפסיד אנפשיה: אריס אומר למחצה ירדתי ובעל הבית אומר לשליש הורדתיו מי נאמן: רב יהודה אמר בעל הבית נאמן רב נחמן אמר [ה]הכל כמנהג המדינה סבור מינה לא פליגי הא באתרא דשקיל אריסא פלגא הא באתרא דשקיל אריסא תילתא, אמר להו רב מרי ברה דבת שמואל הכי אמר אביי אפילו באתרא דשקיל אריסא פלגא פליגי רב יהודה אמר בעל הבית נאמן דאי בעי אמר שכירי *ולקיטי הוא: *יתומים אומרים אנו השבחנו ובעל חוב אומר אביכם השביח על מי להביא ראיה?

סבר

ימכרו וכו' · אלמא קרנא הוי דאי פירא הוה הא תקון רבנן פירות לבעל: **והזקינו** · קפלה עליהן זקנה בלא זמנן: **לאו מי אוקימנא** · בכתובות בפרק האשה שנפלו לה נכסים (דף עט:): **בשדה אחרת** · שלא היתה הקרקע שלה שהיו דקלים בשדה של אחרים דהא כליא קרנא דידה לגמרי אי אמרת(ב) דליסקלינהו בעל לכולהו: **ההוא שטרא** · שטר משכנתא דסורא "במישלם שניא אלין" ולא פירש בו מנין השנים: **הכי גרסינן וקדים מלוה ואכלינהו לפירי** · דשנה שלישית מקמי דנתבעיה לדינא: **קרקע בחזקת בעליה עומדת** · אע"ג דלא תבעיה עד לאחר אכילת פירות אנן בתר קרקע אזלינן וכי מספקא לן שנה זו של מי אוקי ארעא בחזקת מריה ושלא כדין אכלינהו לפירי: **בחזקת אוכליהן עומדות** · כיון דקדים ואכלינהו ואתא לאפוקי מיניה לייתי ראיה דלאו שלש הוו, דבתר אכילת פירות אזלינן: **והא קי"ל הלכתא כרב נחמן בדיני** · ורב נחמן קרקע בחזקת בעליה עומדת קאמר גבי שוכר מרחץ משנים עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחדש בהשואל (לעיל דף קב:) ואפילו בא בסוף החדש אמר כולו למשכיר כשנתעברה השנה: **הני מילי מילתא דלא עבידא לאיגלויי** · כלומר בתר קרקע ודאי אית לן למיזל ומיהו הני מילי בספק שאין עומד לעולם להתברר כי ההוא דמספקא לן בין אם תפים לשון ראשון ואי תפים לשון אחרון: **אבל הכא מילתא עבידא לאיגלויי** · בסוף שיבאו עדי שטר ויעידו: **ואטרוחי בי דינא תרי זימני** · שמא הדין עם המלוה ואם נוציאנו מידו עתידין אנו לחזור ולגבותו מיד הלוה לאחר זמן: **מלוה אומר חמש וכו'** · מילתא אחריתי היא מלוה ולוה שבאו לדין מלוה אומר חמש שנים מושכנת לי ואין השטר לפניט ולוה אומר לשלש וכבר אכלה שלש: **מגו דאי בעי אמר לקוחה היא בידי** · לעולם ואכלתיה שני חזקה ואבד השטר ממני: **לא סבירא להו הא דאמר רב יהודה** · ולא אמרינן 'מגו', שהדברים מוכיחין שהוא רמאי שאמר אבד השטר והאי שטרא לא דמי לשטר זביני דאילו שטר זביני לעדות שמכרה לו הוא בא וכי עד עולם תאמר לו להזהר בו אמור רבנן ביה עד תלת שנין מלי לאיזדהורי איניש בשטרא טפי לא מיזדהר דקסבר לא יצא עוד ערעור עליה אבל זה שהוא מודה שטר משכנתא הוא לראיית מנין שנים של אכילת פירות לגוביינא דאכילת פירות דמנין השנים קאי ומיזדהר זהיר ביה דלא לירכס ליה עד כלות השנים והאי דקאמר אירכס לא מהימן דמיכבש הוא דכבשיה וכו': **אלא מעתה** · אדרב יהודה קפריך דאמר אי בעי אמר "לקוחה היא בידי": **הכי נמי דמהימן** · וכי עביד רבנן מילתא דאתי בה לידי רמאות כי האי: **תקון רבנן למרי ארעא דיהיב טסקא** · למלכא: **וכרי כריא** · מתקן החריץ סביבות הגבולים: **ואי ארעא קניא הוא**. דלית ליה טסקא, וכריא נמי לית ליה, מאי ליעביד: **למחויי** · "הוו יודעים שלא מכרתיה לו אלא היא משכון בידו": הכי גרסינן הא באתרא דשקיל אריסא פלגא הא באתרא דשקיל אריסא תילתא · ולא גרסינן שתלא בכולי מילתא: **שכירי** · לימים או לחדשים ושכרתיו במעות וכל "נאמן" דקאמר = בשבועת היסת הוא: **אנו השבחנו** · ואין לבע"ח במה שהשביחו יתומים כלום:

ספק

כשעושין קלא מלאכה דאי לאו הכי מה מכירה שייך בהם דמי יקנה וה"נ מיירי דאיכא בזיתים קלא פירי ולכך הוו קרנא אפילו לאביי ולפי שאין עושין אלא פירות מועטין ילקח בהן קרקע ויאכל פירות וזהו טובת שניהם אבל בשמעתין דליכא פרי אז העצים מיקרו פרי לאביי וי"ל דמ"מ מוכח שפיר דקרנא הוי אפילו כשיבש לגמרי ולהכי קאמר תנא קמא ילקח בהן קרקע אפילו מעתה שעושין קלא פירות לטובתו של בעל ופליג *ארשב"ג דאמר לא תמכור משום שבח בית אביה ולא חיישינן לטובת הבעל כל זמן שעושין קלא פירות עד שתייבש לגמרי ואז ילקח בהן קרקע אבל לאביי דאמר פרי הוי וכשייבש לגמרי נוטל בעל הבית הכל אם כן אין זה טובת הבעל מה שלקח בהן קרקע ואוכל פירות משלו כי טוב לו יותר להמתין מעט עד שתייבש לגמרי ויהא הכל שלו: **א"ל** רבינא לרב אשי משכנתא דסורא אם אמר לקוחה היא בידי ה"נ דנאמן כו' · אלא ודאי לא מהימן הקשה הרב רבי אלחנן דהא תנן (ב"ב דף כח.) חזקת הבתים כו' חזקתן ג' שנים ואומר ר"י דהתם בטוען שמחזיק בה בגזל הויא חזקה שהיה לו למחות תוך שלש כי יודע בודאי כיון שנכנס לה בגזל אם ישתוק לו ג' שנים ולא ימחה שיטעון על ידי ג' שנים שיהיה שלו ולכך היה לו למחות שידוע לכל שתקנו חכמים למחות תוך שלש ואם לא מיחה הפסיד אבל כשבמשכנתא בא לידו סובר המקשה כי לא תקנו חכמים אין לחוש שאחר ג' יטעון שקר וא"ת אם כן לעולם יהיה בעל הקרקע נאמן לומר שבגזל הוא בא מגו דאי בעי אמר במשכנתא היה אצלך או לפירות הורדתיך וי"ל דהוי מגו במקום עדים דאנן סהדי אם היה בא בגזל לא היה שתיק אלא היה מוחה אי נמי אין זה מגו שאין טוען ברצון משכנתא היה או לפירות הורדתיך לפי שסבור להוציא גם הפירות שכבר אכל אי נמי חשיב מגו להוציא כיון שאכלה שני חזקה וקשה דטעמא דבשלש שנים הויא חזקה משום דעד שלש שנים מיזדהר איניש בשטריה טפי לא מיזדהר והשתא הלא ע"כ צריך לשמור לעולם כי שמא יטעון זה משכנתא היא וע"כ נראה דלא בעי למימר שלא יהא נאמן [לומר] לקוחה היא בידי אלא שואל מה תקנה יעשה הממשכן שלא יוכל להחזיק ולטעון לקוחה היא בידי דמחאה נראה דלא מהניא אלא כשאומר פלניא אכיל ארעאי בגזלנותא ומשני רב אשי דאיבעי ליה למחויי ולומר תוך שלשה דעו כי משכנתא היא בידו דחשיבא שפיר מחאה בכי האי גוונא וכי האי גוונא יש לפרש בפ' חזקת הבתים (שם דף לה: ושם) גבי ואי טעין ואמר לפירות הורדתיך נאמן ואף על גב דהתם רב אשי פריך לרב כהנא ואי לפירות אחתיה מאי הוה ליה למיעבד ורב כהנא משני דאיבעי ליה למחויי ומייתי ראיה ממשכנתא דסורא ובשמעתין רב אשי משני איבעי ליה למחויי וכן משני רב אשי התם בההוא פירקא (דף לח.) גבי האי מאן דזבין דקלא לחבריה איכא למימר דרב אשי התם קיבל שינויא מרב כהנא ולהכי משני ליה איהו נמי הכי: **האי** משכנתא דסורא כו' · אע"ג דהא גופא דהכא אפשר דמשכנתא דסורא הוי שייך שפיר לאקשויי בהאי לישנא לפי שמשכנתא דסורא הוה קים ליה שתקנו חכמים לעשות להכי קאמר אלא מעתה תקנת משכנתא דסורא וכו':

עין משפט נר מצוה

צד א מיי' פכ"ב מהל' אישות הל' כג סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' פה סעיף יד:

צה ב מיי' פ"ז מהלכות שכירות הלכה ו סמג עשין פט טור ש"ע ח"מ סי' קנ סעיף ז וסי' שיז סעיף ג:

נ"א אר"י

צו ג מיי' שם סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קנ שם וסי' שיז סעיף ד:

צז ד טוש"ע שם סי' קנ סעיף א:

צח ה מיי' פ"ח מהל' שלוחין ושותפין הל' ה סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' של סעיף ה:

לעיל קב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' וקדים מלוה: (ב) רש"י ד"ה בשדה וכו' דליסקלינהו:

מסורת הש"ס

בס"י לא גרסי' לי' ועי' בס' כ"י

[כתובות יג. קידושין נט:]

לעיל סז: ב"ב לה: [לח.]

[עי' תוס' לעיל טו. ד"ה בעל חוב ותוס' כתובות נב: ד"ה ולשבח ועוד שבכתוס' נו: ד"ה נכסי ותוס' כתובות נב. ד"ה והאמר]

*בחזקת בעליו קיימא

מקנה

מקרים של: זה אומר כך וזה אומר כך מי מהימן

1- מלוה/לוה

3 אריס/בעה"ב

נושא

1 שטר משכנתא דלא כתוב בו מספר השנים מלוה אומר שלש ולוה אומר שתים

נושא

2 מלוה אומר ה' שנים ולוה אומר ג' שילת ר' יהודה דמלוה נאמן לומר לכמה שנים שדה מסוימת מושכנת לו- דאי בעי טוען לקוחה היא בידי ולא שמרתי את השטר (אחרי ג' שנים)

תת נושא

1) ר' פפא - בטענת "שטר היה לי ונאבד" יש לחלק בין שטר מכר לשטר משכנתא (שטר לגביה)

2) במשכון של מספר שנים אין לוה ממגן עצמו נגד טענה (של המלוה) לקוחה היא בידי

נושא

3 אריס אומר למחצה ירדתי ובעה"ב אומר לשליש - מי נאמן - מח' ר' יהודה ור"נ

מקנה ◇ [illegible] ר' יהודה ור"נ

נושא

4 יתומים אומרים אנו השבחנו (את הקרקע ואין לבעל חוב זכות בשבח) ובעל חוב אומר אביכם השביח (ויש לו זכות בו) על מי להביא ראיה

סבר רבי חנינא למימר ארעא בחזקת יתמי קיימא ועל בעל חוב להביא ראיה, אמר להו ההוא סבא הכי א"ר יוחנן *על היתומים להביא ראיה, מאי טעמא? ארעא כיון דלגוביינא קיימא כמאן דגביא דמיא ועל היתומים להביא ראיה, אמר אביי אף אנן נמי תנינא *ספק זה קדם וספק זה קדם קוצץ ואינו נותן דמים אלמא כיון דלמיקץ קיימא אמרינן ליה אייתי ראיה ושקול הכא נמי האי שטרא כיון דלגוביינא קיימא כמאן דגביא דמיא ועל היתומים להביא ראיה; איתו יתמי ראיה דאינהו אשבחו סבר רבי חנינא למימר כי מסלקינן להו, בארעא מסלקינן להו, לא היא, בדמי מסלקינן להו מדרב נחמן *דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין להם את השבח ומעלין אותן בדמים ואלו הן: בכור לפשוט ובעל חוב וכתובת אשה ליתומים, ובעל חוב ללקוחות א"ל רבינא לרב אשי: למימרא דסבר שמואל בעל חוב ללקוחות (א) ומי אית ליה שבחא ללוקח *והאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח, וכי תימא לא קשיא כאן בשבח המגיע לכתפים כאן בשבח שאין מגיע לכתפים והא *מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפי' בשבח המגיע לכתפים? לא קשיא הא דמסיק ביה כשיעור ארעא ושבחא הא דלא מסיק ביה שיעור ארעא ושבחא; נכי לא מסיק שיעור ארעא ושבחא דיהיב ליה זוזי ללוקח ומסלק ליה הניחא למ"ד *אי אית [ליה] זוזי ללוקח לא מצי מסלק ליה לבעל חוב שפיר אלא למ"ד אית ליה זוזי ללוקח מצי מסלק ליה לבעל חוב ונימא ליה אי הוו לי זוזי הוה מסליקנא לך מכולא ארעא השתא דלית לי זוזי הב לי גריוא דארעא בארעאי שיעור שבחאי? הכא במאי עסקינן כגון דשויא ניהליה אפותיקי דא"ל לא יהא לך פרעון אלא מזו: **מתני'** המקבל שדה מחבירו לשבוע אחד בשבע מאות זוז השביעית מן המנין קבלה הימנו שבע שנים בשבע מאות זוז אין השביעית מן המנין, שכיר יום גובה כל הלילה, שכיר לילה גובה כל היום. שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום. שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע: יצא ביום גובה כל היום, יצא בלילה גובה כל הלילה וכל היום: **גמ'** ת"ר מנין לשכיר יום שגובה כל הלילה? ת"ל לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר ומנין לשכיר לילה שגובה כל היום? שנאמר ביומו תתן שכרו ואימא איפכא? *שכירות אינה משתלמת אלא בסוף. ת"ר ממשמע שנאמר לא תלין פעולת שכיר אתך איני יודע שעד בקר מה ת"ל עד בקר מלמד שאינו עובר אלא עד בקר ראשון בלבד מכאן ואילך מאי? אמר רב עובר משום בל תשהא, אמר רב יוסף מאי קראה? אל תאמר לרעך לך ושוב ומחר אתן ויש אתך ת"ר האומר לחבירו צא שכור לי פועלים שניהן אין עוברין משום בל תלין זה לפי שלא שכרן וזה

סבר ר' חנינא למימר בארעא מסלקינן להו · תימה כיון דטעמא דעל היתומין להביא ראיה משום שהקרקע בחזקת בעל חוב והיינו כשעשה אפותיקי כדמסיק א"כ הוה ליה כיורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות דפשיטא דלא שקיל מגוף הקרקע את השבח וי"ל דכיון שהיה הקרקע בחזקת אביהם תחלה ועדיין לא יצאת מרשותן עדיפי מיורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות א"נ ביורד לתוך שדה חבירו נמי היה סבור דמסלקינן ליה בארעא:

יצא בלילה גובה כל הלילה וכל היום · וכן ברישא בשכיר שעות דלילה אע"פ שילא ממלאכתו ועוד לילה גובה כל היום ואינו עובר בבל תלין בעמוד השחר דלינה משמע כל הלילה וזה השכירות לא לן כל הלילה וא"ת לא ילין דחלב חגי (שמות כג) הוא בעמוד השחר גרידא שאם העלה אימורים על גבי המזבח בתחילת הלילה והורידן לפני עמוד השחר נפסלין בלינה כדאמרינן בזבחים (דף פו:) וי"ל מפני שכן ראוין להקריב בתחילת הלילה קרינא ביה לינה אפילו בעמוד השחר ודוחק ועוד דבפרק שני דזבחים (דף כ:) משמע גבי קידוש ידים ורגלים ומי כיור דעמוד השחר פוסל בלינה אפילו לא התחיל לינה אלא לאחר תחילת הלילה:

אמר

ספק · בבבא בתרא (דף כד:) באילן הנטוע בתוך חמשים אמה סמוך לעיר וקתני התם אם העיר קדמה קוצץ ואינו נותן דמים ספק זה קדם ספק זה קדם קוצץ ואינו נותן דמים אלמא כיון דבין הכי ובין הכי למקצץ קאי דכי קדם אילן נמי קתני קוצץ, כי מספקא לן אמרינן קוץ ממה נפשך שהרי עליך לעשות כמלא הספק מוטל על הדמים ולא על קצילת האילן דאיט גבי אילן הסמוך לבור של יחיד קתני בה גבי ודאי דידיה אם הבור קדמה קוצץ ונותן דמים אם האילן קדם לא יקוץ תנן גבי ספק זה קדם וספק זה קדם לא יקוץ אלמא גבי ספק אילן דעיר טעמא משום דממה נפשך עומד לקציצה והכא נמי בין יתומים השביחו ובין אביהן השביח דינו ליטול קרקע עם השבח, ואם היתומים השביחו מעלה להן השבח בדמים כדלקמיה, הלכך גבי ארעא עם השבח ממה נפשך כמלא היתומים תובעין להוציא ממנו ועליהן הראיה: **בארעא מסלקינן להו** · יהבינן להו גריוא דארעא שיעור שבחייהו: **ומעלין אותן** · מן הקרקע: **בדמים** · ולא שקלי בארעא גופיה: **בכור לפשוט** · בכור ופשוט שהשביחו קרקע קודם שחלקו וקי"ל (ב"ב דף קכד.) שאין הבכור נוטל פי שנים בשבח שהשביחו נכסים לאחר מיתת אביהן דהוה ליה ראוי ואין הבכור נוטל הבכורה בראוי דכתיב "בכל אשר ימצא לו" וכשהן באין לחלוק נוטל בכור פי שנים בקרקע שהיא משובחת ושמין את השבח ונותן לפשוט רביע שהוא מגיע לו בשבח שבתוך חלקו של זה: **וכן בעל חוב ליתומין** · וכן בעל חוב שקדם שטר הלואתו לשטר מקח של לקוחות טורפה מהן עם מה שהשביחו ושם להן שבח ונותן דמים וטעמא דכולהו משום דמעיקרא ארעא דידיה הוא ואין לנו לכופו למכור להן קרקע שלו בשביל השבח אם יש בידו מעות ולקמן מוקי לה בקרקע שנעשית לו אפותיקי: **המגיע לכתפים** · צריכין לקרקע דבר מועט דאינו אין צריכין לקרקע הוו להו פירות ולא מיקרו שבח ובעל חוב גובה השבח קאמר ולא פירות גמורין כדאמרינן בפ"ק: **הניחא למ"ד** · פלוגתא במסכת כתובות (*בהכותב): **אי אית ליה זוזי ללוקח** · שיעור דמי החוב: **שפיר** · איכא למימר דארעא מעיקרא דידיה הואי, והוא דנחת לה שלא ברשות, שקל שבחא בזוזי ולא בארעא הואיל והוה מסיק ביה שיעור ארעא כולה: **מתני'** שכיר יום גובה כל הלילה · שכיר שפעולתו ליום ויוצא לערב גובה כל הלילה, כל הלילה הוא זמן גבייתו בין לענין שבועה שתקנו לו חכמים שכיר בזמנו הוא נשבע ונוטל בין לענין שאינו עובר עליו משום "לא תבא עליו השמש" (דברים כד) אלא משום "לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר" (ויקרא יט): **שכיר לילה** · שיוצא ממלאכתו בבוקר: **גובה כל היום** · בין לענין שבועה ובין לענין שאינו עובר עליו משום "בל תלין" אלא משום "לא תבא עליו השמש" ובגמרא יליף לה: **שכיר שעות** · גובה כל היום וכל הלילה אמוראי מפרשי לה בגמ': **שכיר שבוע** · שמיטה: **יצא ביום** · שכלתה שכירותו לבוקר או ביום: **גובה כל היום** · וכיון ששקעה חמה עובר עליו: **יצא בלילה** · שכלתה שכירותו בלילה: **גובה כל הלילה וכל היום** · דכיון דמשכה פעולתו משתחשך הוה ליה שכיר לילה ואינו עובר עליו בבוקר עד למחרת בשקיעת החמה: **גמ' איפוך אנא** · "דלא תלין" בשכיר לילה, "לא תבא" בשכיר יום: **שכירות אינה משתלמת אלא בסוף** · כדאמר באיזהו נשך (לעיל סה.) "כשכיר שנה בשנה" שכירות שנה זו משתלמת בתחילת שנה אחרת אלמא לא משתעבד ליה לשכיר יום עד שתשקע החמה, וכי כתיב "לא תבא" על כרחך בשכיר לילה תוקמיה שנשתעבד לו לבוקר משכלתה שכירותו וכן "לא תלין" נמי לא תוקמיה בשכיר לילה דהא לא משתעבד ליה עד הבוקר: **ממשמע שנאמר וכו'** · שאין לינה קרויה אלא עד הבוקר דכתיב (שמות לד) "ולא ילין לבקר" וכל לינה שבמקרא לינת לילה הוא: **מאי קראה** · היכא רמיזא בל תשהא: **זה לפי שלא שכרו** · ולא קרינא שכיר גביה:

וזה

עין משפט
נר מצוה

צט א מיי' פכ"א מהל' מלוה ולוה הלכה ז סמג עשין צג טוש"ע ח"מ סי' קטו סעיף ה:

ק ב מיי' פ"י מהלכות שכנים הלכה א ועיין שם סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קנה סעיף כב בהג"ה:

קא ג מיי' פכ"א מהל' מלוה ולוה הל' ז סמג עשין צג טוש"ע ח"מ סי' קטו סעיף ו:

קב ד מיי' פ"ג מהלכות נחלות הלכה ד סמג עשין צו טוש"ע ח"מ סי' רעח סעיף ו:

קג ה מיי' פכ"א מהל' מלוה ולוה הלכה ז ועיין שם במ"מ סמג עשין צד טוש"ע ח"מ סי' קטו סעיף ו:

קד ו מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף א וסעיף ב:

קה ז מיי' פ"ח מהלכות שכירות הלכה ג:

קו ח ט מיי' שם פי"א הלכה ב סמג לאוין קפא טוש"ע ח"מ סי' שלט סעיף ג:

קז י מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד:

קח כ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ה:

קט ל מ מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעיף ח:

קי נ מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעיף ז:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דסבר שמואל בע"ח ללקוחות יהיב שבחא ומי אית:

[לעיל סה. וש"נ]

מסורת הש"ס

[עי' תוס' סוטה כה: ד"ה כ"ש סבר]

ב"ב כד:

ב"ק לה:

שם ולעיל יד: [בכורות נב.]

[סוכה מד. וע"ש]

[לעיל סו: ב"ק נז:]

[ע"ש תוס' ד"ה מאי פסידא ותוס' ב"מ נב. ד"ה הניחא]